

Narodowe Forum Muzyki
Przestrzeń dla piękna

**EUROPEJSKA STOLICA KULTURY
WROCŁAW 2016 PREZENTUJE**

28

października
piątek
19:00

NFM, Sala Główna KGHM

Mistrzowie gitary: Guitar Masters Festival & Competition – koncert laureatów

Vladimir Fanshil – dyrygent
Marco Tamayo – gitara
NFM Filharmonia Wrocławska

Program:
wręczenie nagród – koncert laureatów
***

Leo Brouwer (*1939) *Concerto de Toronto*
I Moderato
II Theme and Variations: Theme
III Tempo libero: Allegro

[120']

L. Brouwer

Współorganizator: Wrocławskie Towarzystwo Gitarowe

Koncert w ramach programu Europejskiej Stolicy Kultury Wrocław 2016

DOFINANSOWANO
ZE ŚRODKÓW:

WSPÓLORGANIZATOR:

PARTNER
STRATEGICZNY:

WROCŁAW 2016
Europejska Stolica Kultury

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego**

2016
**GUITAR
MASTERS**
International Competition
& Festival

Omówienie

Krzysztof Komarnicki

Leo Brouwer (*1939) pochodzi z rodziny muzyków: jest wnuczkiem Ernestiny Lecuony y Casado, której bratem był Ernesto Lecuona, znany ze swej niezwykle popularnej *Malagueñi*. Pierwszych lekcji gitary udzielał mu ojciec, a następnie Isaac Nicola, założyciel kubańskiej szkoły gitarowej. W młodości Brouwer krótko studiował teorię i kompozycję w Stanach Zjednoczonych (Uniwersytet Hartford i Julliard School of Music), jednak w tej dziedzinie uważa się za samouka. Rewolucja kubańska nie ograniczyła jego swobody podróżowania; chociaż jako miejsce zamieszkania podaje Hawanę, w istocie większość czasu spędza w podróży, odbywając nawet osiem tournées rocznie. Mimo to zastąpił się jako organizator i *spiritus movens* życia muzycznego na Kubie, piastując między innymi stanowisko szefa Wydziału Muzyki Kubańskiego Instytutu Filmowego, dyrektora artystycznego Narodowej Orkiestry Symfonicznej w Hawanie czy doradcy Ministerstwa Kultury.

Początkowy okres działalności kompozytorskiej Brouwera wiąże się z eksploracją zarówno rodzimego, afro-kubańskiego folkloru, jak i możliwości gitary. Przełomowy był rok 1961, gdy młody twórca przyjechał do Polski na festiwal Warszawski Jesień, gdzie zachwyił się muzyką Krzysztofa Pendereckiego, Tadeusza Bairda oraz Sylvano Bussottiego. Przez blisko dwie dekady styl Kubańczyka stawał się coraz bardziej awangardowy, aleatoryczny, atonalny. U progu lat 80. ubiegłego wieku Brouwer powrócił do afro-kubańskich korzeni, nie rezygnując wszakże z technicznych zdobyczy okresu awangardowego. Odniesiona w tym czasie kontuzja ręki wymusiła zakończenie kariery wirtuoza i pozwoliła Brouwerowi skoncentrować się na kompozycji i dyrygenturze. Ten trzeci, dotąd trwający i najpłodniejszy okres sam kompozytor nazywa „hiper-romantyzmem”, czasem zaś „nową prostotą”. Podstawowym środkiem wyrazu jest nieustanna fluktuacja napięć i odprężeń, którą kompozytor postrzega jako zasadę uniwersalną, wspólną muzyce wszystkich epok, poza dwudziestowieczną awangardą, w której nie

dostrzega momentu odprężenia. Owe napięcia i odprężenia osiągane są poprzez wszechstronne wykorzystanie zasady kontrastu: głośno-cicho, solotutti, góra-dół, akord-dźwięk, ostro-łagodnie... Jak sam mówi: „Mój język harmoniczny oparty jest na podstawowych, prostych akordach, które wpisują się w zasadę przeciwieństw. Jednocześnie wykorzystuję ograniczony – można nawet rzec: ubogi – materiał tematyczny. Cztery przypadkowe dźwięki są dla mnie wystarczającym pretekstem do stworzenia utworu o dużych rozmiarach. Melodia była panią muzyki przez setki lat, lecz dziś już tak nie jest.”

Chociaż sam kompozytor sprzeciwia się umieszczeniu go w kategorii „gitarzysta-kompozytor”, to – choć zapewne większą popularność przyniósł mu szeroko wykonywany poemat symfoniczny z fortepianem *Canción de geste* oraz muzyka do filmu *Przepiórki w płatkach róży* – właśnie na gruncie gitary wypracował rozpoznawalny odrębny styl, oparty na strukturach, w których element melodyczny i harmoniczny są nierozdzielne. Poszczególne dźwięki, wykonywane kolejno, są wytrzymywane ponad zapisaną wartość, dzięki czemu nakładają się na siebie, tworząc barwną, nieustannie zmienną, zwykle atonalną harmonię. Efekt ten często również imituje w swej muzyce orkiestrowej, między innymi w wielu miejscach *IV Koncertu gitarowego* „*Concerto de Toronto*”.

Concerto de Toronto powstał w 1987 r. z myślą o Johnie Williamsie jako wykonawcy. Podtytuł dzieła nie wskazuje na inspiracje kanadyjską muzyką, lecz, jak w przypadku wielu innych dzieł (*de Helsinki*, *de Volos*, *de Benicassim*), wskazuje na miejsce prawykonania. W tym wypadku był to koncert finałowy festiwalu Gitara'87 w Toronto. Partia solowa daje soliście ogromne pole do popisu, jest przy tym nie bez znaczenia, że wyszła spod pióra wybitnego gitarzysty, który wie, co gitara może, czego nie może, a czego nie powinna nawet próbować. Utwór składa się z trzech części, skrajne są szybkie i efektowne, środkowa to temat z wariacjami. Ta część jest zasadniczo powolna i liryczna, jednak pierwsza wariacja (*Scherzo*) wypełniona jest zagonionymi motywami w triolach szesnastkowych. Pełno tu ruchu, nawet jeśli wysokość dźwięku się nie zmienia, nadal

---

słyszemy pochody drobnych nut. Ponoć Leo Brouwer skomponował tę część w trakcie swych licznych podróży, oczekując na przesiadkę na lotnisku i kontynuując pracę na pokładzie samolotu. Zapisane kartki postał Williamsowi z lotniska docelowego...

IV Koncert cieszy się niezmiennie największym uznaniem spośród gitarowych dzieł kompozytora. Dziś mamy już dziesięć koncertów solowych Leo Brouwera, jeden na dwie gitary i jeden na gitarę i skrzypce, ale *Concerto de Toronto* nadal jest najchętniej wykonywany i nagrywany.

Vladimir Fanshil

Australijski dyrygent Vladimir Fanshil od trzech lat sprawuje funkcję asystenta I. Fischera, współpracując z Budapest Festival Orchestra i Konzerthaus Orchestra Berlin. Brał udział w licznych trasach koncertowych BFO, a także asystował podczas ich wysoko cenionego cyklu nagrań z dziełami Mahlera. W 2012 r. wraz z St Petersburg Philharmonic rozpoczął serię koncertów *Debut to Master* kontynuowaną pod patronatem Hennessy Foundation. W następnym sezonie artysta wystąpi m.in. jako gościnny dyrygent z Budapest Festival Orchestra (zarówno w sezonie artystycznym, jak i w ramach koncertów wyjazdowych), Odessa Philharmonic oraz ANAM Orchestra w Melbourne. Jego plany artystyczne obejmują również koncerty w Rosji, podczas których poprowadzi State Capella Orchestra.

Vladimir Fanshil, fot. archiwum artysty

Marco Tamayo

Marco Tamayo jest kubańskim gitarzystą klasycznym mieszkającym w Austrii. Włoski dziennik „La Stampa” okrzyknął go „królem gitary” (Il Re della Chitarra). Artysta jest ceniony zarówno przez publiczność na całym świecie, jak i przez wybitnych muzyków, takich jak J. Williams, E. Fisk czy L. Brouwer. Marco Tamayo występuje jako solista, z towarzyszeniem orkiestr, w zespołach kameralnych oraz w duetach. Regularnie koncertuje w duecie ze swoją żoną A. Montesinos (także gitarzystką) i z pianistą W. Brunnerem. Jego bogaty repertuar obejmuje muzykę wszystkich epok, w tym wiele koncertów na gitarę i orkiestrę.

PEŁNE BIOGRAMY ARTYSTÓW:

www.nfm.wroclaw.pl/repertuar/biogramy

Marco Tamayo, fot. archiwum artysty

Organizator:

NFM – instytucja kultury miasta Wrocławia, współprowadzona przez:

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

Partner:

Sponsor złoty:

WROCLAW 2016
Europejska Stolica Kultury

